

Viite

Asia

Tuleva alojen älykästä integroitumista koskeva strategia ja vetystrategia; E-kirje

Komissio antaa tiedonannon sektori-integraatiostrategiasta ja vetystrategiasta 24.6.2020. Komissio käynnistää myös vetyallianssin toiminnan. Sektori-integraatio on osa komission vihreän kehityksen ohjelmaa. Osa komission ehdottaman elpymispaketin rahoituksesta koskee sektori-integraatiota ja vetyratkaisuja. Sektori-integraation ja vedyn edistäminen tulee liittymään useisiin komission aloitteisiin eri politiikka-alueilla tulevina vuosina.

Muistio on valmisteltu yhteistyössä muiden ministeriöiden (YM, MMM, LVM, VM ja VNK) kanssa.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antaa tiedonannon sektori-integraatiostrategiasta ja vetystrategiasta 24.6.2020. Komissio käynnistää myös vetyallianssin toiminnan. Sektori-integraatio- ja vetyratkaisut ovat osa EU:n elpymissuunnitelmaa, ja osa esitetystä rahoituksesta koskee näitä ratkaisuja. Sektori-integraation ja vedyn edistäminen tulee liittymään useisiin komission aloitteisiin eri politiikka-alueilla tulevina vuosina.

Suomen kanta

Yleistä

Suomi kannattaa sektori-integraatiostrategian ja vetystrategian laadintaa ja hyödyntämistä EU:n energiapolitiikan ja eräiden muiden alojen politiikkatoimien suunnittelemiseksi.

Suomelle on tärkeää, että sektori-integraatio- ja vetystrategiat parantavat Euroopan edellytyksiä saavuttaa energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteensa. Erityisen oleellinen tavoite strategioille tulee olla ilmastoneutraaliteetin saavuttaminen EU:ssa vuoteen 2050 mennessä. Strategioiden tulee myös edistää energiajärjestelmän kustannustehokkuutta, huoltovarmuuden kehittämistä ja innovatiivisten uusien ratkaisuiden kehittämistä. Strategioiden tulee vahvistaa Euroopan kilpailukykyä.

Sektori-integraatiostrategia

Sektori-integraation edistäminen tulisi perustua holistiseen lähestymistapaan, markkinalähtöisyyteen ja eri energiaratkaisuiden, energiankantajien ja energiateknologioiden keskinäiseen kilpailuun. Sektori-integraation edistäminen edellyttää kaikkien vähähiilisten energiateknologioiden hyödyntämistä.

Suomen näkökulmasta keskeinen taloudellinen ohjauskeino, jolla edistää sektori-integraatiota, on päästökauppa. Suomi pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että komissio selvittää päästökaupan

säännösten muuttamista ja/tai täydentävän EU-tason sääntelyn kehittämistä tavoitteena kannustaa ns. negatiivisiin päästöihin sekä hiilidioksidin talteenottoon, käyttöön ja varastointiin liittyviä ratkaisuja.

Erityisesti sähkö- ja lämmityssektoreiden integraation kehittäminen on Suomelle tärkeää rakennusten vähähiilisen energiahuoltojärjestelmän luomisessa. Yksityiskohtaista EU-sääntelyä tulisi välttää päästökauppaan sisältyvälle lämmitykselle, jossa pääasiallisena ohjauskeinona tulisi käyttää päästökauppaa.

Suomi pitää hyvänä, että komissio laatii kattavat vaikutusarvioinnit hyvissä ajoin ennen mahdollisia ehdotuksia energialainsäädännön avaamisesta. Vaikutusarviointien tulisi sisältää jäsenmaakohtaisia arvioita.

Suomi pitää tärkeänä, mikäli energiaverodirektiiviä muutetaan, että se ottaisi polttoaineen energiasisällön lisäksi huomioon hiilidioksidi- ja muut päästöt. Suomi ottaa yksityiskohtaisesti energiaverodirektiivin muutosehdotuksiin kantaa komission ehdotuksen valmistuttua.

Energiainfrastruktuuri-investointien julkisessa rahoituksessa Suomi painottaa investointeja riittävään sähkönsiirtokapasiteettiin ja energijärjestelmien digitalisaatioon.

Liikenteen osalta kattava vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelu- ja latausverkosto on sektori-integraation keskeinen edellytys. Suomi kannattaa vaihtoehtoisten polttoaineiden (mm. sähkö, kaasut ja uusiutuvat- ja sähköpolttoaineet) jakeluinfrastruktuurin kehittämistä sekä kyseisen direktiivin uudistamista siten, että jakeluinfrastruktuurin yhtenäisyys ja alueellinen kattavuus varmistetaan. Lisäksi EU:n tulisi luoda näkymä sille, kuinka uusiutuvia polttoaineita saadaan ohjattua erityisesti raskaan liikenteen käyttöön sekä lento- ja meriliikenteeseen varmistaen myös kyseisten polttoaineiden riittävyys.

Suomi kannattaa työkoneiden vaihtoehtoisten käyttövoimien kehittämistä ja käyttöönottamista, huomioiden erilaisten työkonetyyppien moninaisuuden.

Suomi näkee tärkeäksi edistää nykyistä paremmin maa- ja metsätalouden prosessien sivuvirtojen käyttöä energiantuotannossa sekä käyttökelpoisten ja turvallisten lannoitevalmisteiden markkinaehtoisessa tuotannossa. Teknologioiden ja logististen ratkaisujen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeä edellytys toimivien kierrätyslannoitemarkkinoiden syntymiselle.

Suomi kannattaa sektori-integraatioratkaisuiden laaja-alaisuuden huomiointia EU:n energiateknologioita koskevissa innovaatorahoitusinstrumenteissa.

Vetystrategia

Suomi tarkastelee vetyä energiamarkkinoilla samoista lähtökohdista kuin muita energijärjestelmän vähähiilisyyttä edistäviä energiantuotantajia, -siirtäjiä tai –varastointitapoja, kuten sähkö, kaukolämpö, liikenteen biopolttoaineet tai akut. Vetyteknologioiden edistäminen olisi nähtävä osana ilmastoneutraalin talouden rakentamista.

Vedyn valmistuksen edistämistoimia tulee suunnata vedyn valmistukseen päästötöntä sähköä hyödyntäen tai muuten vähäpäästöisellä tavalla. Tämä edellyttää kaikkien puhtaiden sähköntuotantoteknologioiden käytön mahdollistamista, vahvoja eurooppalaisia sähkönsiirtoyhteyksiä sekä innovaatiopanostuksia vedyntuotantoteknologian kehittämiseen.

Suomen näkökulmasta vedyn rooli tulee olemaan keskeisin eräiden teollisuusprosessien päästöjen vähentäjänä, joiden päästöjä on haastavaa vähentää. Suomen näkökulmasta tulisi panostaa myös

sähköstä tuotteiksi- ratkaisuihin (Power-to-X).Suomi painottaa monenlaisia vedyn käyttömuotoja prosesseissa ja lopputuotteissa.

Suomen näkökulmasta vedyn vaikutuksia ja mahdollisuuksia maakaasuverkostoissa tulisi selvittää laajalti huomioiden koko arvo- ja siirtoketjun kaasun loppukäyttäjien tarpeisiin asti. Sitovia tavoitteita vedyn käyttö- ja siirtomäärälle tai tuotantotavalle ei tule asettaa.

Uusiutuvan vedyn tuotantoon ja käyttöön liittyvien alkuperätakuuratkaisujen ja mahdollisten kestävyyskriteerivaatimusten tulisi olla linjassa voimassa olevien EU-säädösten kanssa. Tarvetta vetyyn liittyville sertifikaatti, standardointi- tai muille vastaaville toimille tulisi analysoida tarkasti ja hyödyntää mahdollisuudet vapaaehtoisiiin ratkaisuihin.

Liikenteen käyttövoimana vetyä voidaan tarkastella yhtenä mahdollisuutena päästöjen vähentämiseksi sellaisissa liikennemuodoissa, joissa suora sähköistyminen ei ole vielä mahdollista. Vedystä valmistettaviin synteettisiin polttoaineisiin liittyviä teknologioita on Suomen kannalta tarpeen kehittää, sillä liikennesektorilla kyseisillä polttoaineilla on potentiaalia vähentää päästöjä erityisesti raskaassa liikenteessä sekä lento- ja meriliikenteessä.

Vedyn tuotantoa ja käyttöä edistävän julkisen rahoituksen tulee perustua ensisijaisesti innovatiivisten ratkaisuiden kehittämiseen. Kaikki vetyyn suunnatut yritystuet tulisi toteuttaa siten, että ne eivät aiheuta markkinahäiriöitä.

Suomi kannattaa vetyallianssin perustamista ja vetykumppanuutta Horisontti Euroopan osana. Vetyallianssin osalta Suomi katsoo, että EU:ssa olisi tarve laajemmalle teollisuusallianssille, mukaan lukien Power-to-X.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisee sektori-integraatiota koskevan strategian ja vetystrategian 24.6.2020. Komissio järjestänee tuolloin myös vetyallianssin kokouksen. Sektori-integraatio kuvaa eri energiajärjestelmien, -teknologioiden, ja -kantajien yhteistoimintaa, jolla on entistäkin suurempi tulevaisuudessa tavoiteltaessa ilmastoneutraalia Eurooppaa. Sektori-integraation avulla voidaan vähentää päästöjä useilla eri talouden aloilla ja mahdollistaa uusiutuvien sähköntuotantomuotojen integrointi energiajärjestelmään ilman toimitus- ja huoltovarmuudelle aiheutuvia ongelmia.

Useissa tapauksissa sektori-integraatio tarkoittaa sähkön käytön lisääntymistä. Esimerkiksi kaukolämpöä voidaan tuottaa vähäpäästöistä sähköä käyttävillä lämpöpumpuilla energiatehokkaasti mukaan lukien uusiutuvan sähkön ylituotantokapasiteetti hyödyntäen. Rakennukset tulevat muuttumaan energian kuluttajista myös energian tuottajiksi ja ovat kiinteä osa sähkö- ja lämmitysmarkkinoiden sektori-integraatiota. Rakennukset myös mahdollistavat sähkö- ja lämmitysmarkkinoilla tarvittavaa kulutusjoustoja. Teollisuuden päästöjä voidaan vähentää esimerkiksi tuottamalla sähkön avulla vedestä vetyä ja hyödyntämällä sitä teollisissa prosesseissa hiilen sijaan.

Sektori-integraatiota koskeva strategia tulee näillä näkymin käsittelemään useita eri energiapolitiikan teemoja kuten energiainfrastruktuuria, lämmityssektoria, vaihtoehtoisia polttoaineita, päästökaupan kehittämistä, uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta. Sektori-integraatiostrategiassa voi nousta esiin myös mm. innovaatioiden edistämistä, maatalouden biomassojen hyödyntämistä, ilmastoystävällistä lannoitetuotantoa sekä energiaverotusta koskevia kysymyksiä.

Vetystrategia käsittelee todennäköisesti vedyn siirtoon ja käyttöön liittyviä kysymyksiä ja mahdollisuuksia kehittää näitä. Myös vedyntuotannon osalta julkaistaneen linjauksia, koskien erityisesti uusiutuvaa vetyä.

LIITTEET

Asiasanat	energia, energiahuolto, energialähteet, energian toimitusvarmuus, energiankulutus, energiatehokkuus, energiateknologia, energiaverotus, jaosto energia ja euratom (EU 21), rakennusten energiatehokkuus
Hoitaa	TEM, UM, VM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, LVM, OKM, PLM, SM, TULLI, VH, VNK, VTV
